

Rumuz: GARİP

YUNUS'U HAYATIMIZA ÇAĞIRMAK

Çiçeklerle konuşamayan ne bilir dilini Yunus'un? Karlı dağları aşmayan bulur mu ilini Yunus'un? Gönüller şad olup çağlamaz mı insanlar sevgiyle takip etse yolunu Yunus'un? Yoksulların sofrasına oturmayan, gariplerin çilesini bitirmeyen ne bilir hâlini Yunus'un?

Bulutlarla arkadaş olmadıkça, ilinden obandan ayrı kalmadıkça, taş bağırlı dağları aşmak için toprak olmayı göze almadıkça, yârin aşkıyla dolmadıkça anlayabilir misin Yunus'u?

Ömrünü varoluş felsefesine adayan Martin Heidegger'e atfedilen “kuşlar gibi uçmayı, balıklar gibi yüzmeyi öğrendik ama kardeşçe yaşamayı unuttuk” sözü çağımız insanının Yunus Emre'ye ne kadar çok ihtiyacı olduğunu hatırlatmıyor mu bize?

Hayatımıza çağıracağımız kişi sıradan bir âdemoğlu değildir. Konuştuğu zaman dili çiçeklenen, sözünden sevgiyle turnalar kanatlan, yüzünde dolunayın şavkı parlayan, bakışı aşk ateşini harlayan, özünde rahmet pınarları çağlayan bir ulu derya, koca bir ummandır Yunus. Onu hayatımıza yeniden çağırırsak ne mi olur? Yaratılanı yaratandan ötürü hoş görmeyi öğreniriz. Yetmez mi?

Dertli bir dolap gibi inlemezs, ulu sözü dinlemezs, ciğerlerini aşk ateşiyle yakmaz, coşkun sular gibi sevgiye akmazsan, yüzün aydan arı, dilin şekerden tatlı olmazsa varabilir misin kapısına Yunus'un?

Necip Fazıl Kısakürek Yunus Emre'nin kokusunu rüzgârda arayıp, O'nun izini bulmak, çilesini çekmek, O'ndan medet ummak için kapısında kaç mevsim bekledi kim bilir?

Yunusça bir sevdaya tutulsaydık gezerken duygumuz, yatarken uykumuz, aile hayatımız, komşuluk ilişkilerimiz daha farklı olmaz mıydı? İnsanların yüzü sevgiyle gülmez miydi?

Türkolog Anna Masala'nın yıllar önce sevginin Yunus'un ilahilerinde can bulduğunu söylemesi ne kadar da anlamlıdır. Sevgiyle adım atan herkesin yolu Yunus'a çıkar. “Gelin tanış idelüm / İşü kolay turalum / Sevelüm sevilelim / Dünya kimseye kalmaz” çağırısına asırlar sonra verilen bir cevap değil midir bu?

Varlığa sevinmeyen, yokluğa yerinmeyen, dünyayı elinin tersiyle itecek kadar gözü gönlü tok âşıkların sayısını çoğaltabilirsek Yunus'u da o ölçüde anlamış oluruz.

Kutlu kitabı gönül gözüyle okumadıkça, dağca günahlarımızdan arınmadıkça, Yüceler Yücesi'ne sığınıp, “Yerin göğün sefası, cihanın müntehası, sekiz uçmak sakası” nebiler

serverini her şeyden çok sevmedikçe; Hakkı seven kullar ile Mevla'yı çağırmadıkça, nasıl anlayabiliriz ki Yunus Emre'yi?

Gönül yıkmaya devam ettikçe, gevheri bırakıp tuzu sattıkça, sözün kemini dedikçe, hak sözüne uymadıkça, bize verilen öğüdü tutmadıkça, yoksul eti yedikçe bırakın Yunus'u anlamayı adını bile ağzımıza alamayız. Sevgiyi kendimize kılavuz etmezsek Yunus'u bulmayız.

Kıldan ince kılıçtan keskin köprü üzerine evler yapabiliyor musun? Canlar canını bulup “canım”, ballar balının bulup “kovanınım yağma olsun” diyebiliyor musun? “Göçtü kervan kaldık dağlar başında” demeyi, çileli bir yalnızlığı göze alabiliyor musun? Menzili ırak, müşkülü çok bir yolda doğrulukla yürüyebiliyor musun? Gönüllerin pasını silip gariplerin yasını bölüşebiliyor musun? Hakla beraber olmak uğruna halkın sana gülmesine, alaya almasına katlanabiliyor musun? Ölüsü üç günden sonra duyulan, kokusu etrafa yayılan gariplerin yerine koyabiliyor musun kendini? Yunus Emre'yi anlayabilseydik çağımızda yalnız ölür müydü insanlar? Kokusu apartmanı sardıktan sonra anlaşılır mıydı öldüğü?

Bu dünyayı; gaflet sepetindeki insanları öğüten bir değirmen olarak görmedikçe, dervişliğin sırrına ermedikçe nasıl dost olunur ki Yunus'la? Aşkî imam, gönlü cemaat kabul etmeden, dost yüzünü kible bilmeden sohbet edebilir misin Yunus'la? Bir kez gönül yıkanın namazının şüpheli olduğunu, hakkını veremezsen abdestli olmanın bir anlamının olmadığını zira yetmiş iki milletin de elini yüzünü yuduğunu anlatırken sesini dünyanın öbür ucuna taşıyor mu? Aklımız kendimize lâzımdır ancak gönül herkes için değil midir? Gönlü geniş insanlarla taş taşımak mutlu ederken bizi, gönlü darın yanında yediğin bal düğümlemez mi boğazında?

Ete kemiğe bürünüp Yunus diye görünen, erik dalına çıkıp üzüm yiyen, kazandaki kerpici poyrazla kaynatan, bir sineğin bir kartalı kaldırıp yere çarptığını görendir o. Sadeliğinin yanında nice sırlarla doludur. Kimsenin söylemediği sözleri söyleyecek kadar da özgün bir şairdir. Yunus diye görünecek zamanı da, bir tehlike anında manayı savatlamasını da biz ondan öğreniyoruz.

Amirin, memurun, işçinin patronun, şehirlinin köylünün kısacası tüm insanların Yunus Emre'den öğreneceği ne çok şey var. Keşke imkân olsa da her köyde, her kasabada hatta yeryüzü coğrafyasının her köşesinde bir Yunus olsa. İnsanları sevgiyle başına toplasa. Kavganın, çekişmenin kimseye bir fayda sağlamayacağını, insanın dünyaya sevmek, sevilmek için geldiğini anlatsa. Şiirleriyle gönlümüzü yumuşatsa.

Hüneri kendimizde değil, Yüceler Yücesinin avazında arar, çok kitap okumayla övünmeyi bırakır, malumatfuruşluğun bir işe yaramadığını anlar, aşktan bir sayfa okumaya

başlar, içimizdeki kötülükleri taşlarsak kendimizi Yunus'un yolunda buluruz. Hakkı bilmedikçe okumanın kuru bir çabaya döneceğini, okuyabilene en büyük kitabın kişinin kendisi olduğunu anladığımız zaman Yunus'u da anlamış oluruz. Kuru bilgiyle övünmeyi bırakır, engin gönülle kıvanırız.

Yeri geldiğinde "Dövene elsiz gerek / Sövene dilsiz gerek" diyen bir derviş, yeri geldiğinde de zalimin karşısında dimdik duran, Moğol istilasını karşısında insanları uyaran, Anadolu beyliklerini birlik olmaya çağıran bir alperendir O. Sezai Karakoç'un ifadesiyle Yunus Emre "Sesi her dem taze, Anadolu'daki şah bir horoz sesidir." Yunus Emre ki "Kasdum budur şehre girem feryâd u figan koparam" diyendir. Arif Nihat Asya'nın dediği gibi "buğday kaygısını bırakıp" himmet peşinde yolu Tapduk dergâhına düşen adamdır "Bizim Yunus." Biz ne zaman hatalarımıza pişman olup, geçici olana değil de kalıcı olana bağlanacağız acaba?

Yunus Emre aramızda olsaydı küsleri barıştırır, hasretlik çekenleri kavuştururdu. Dargınlık semtimize uğramaz, kırgınlığın adı bilinmezdi. Destursuz bağa girilmezdi. Sözün eğrisi söylenmez, kin, nefret yurdumuzda eğlenmezdi. Kararan gönüller bahara, dünya cennete dönerdi.

Hak'tan gelen şerbeti içebiliyor musun? Kudret denizini bir solukta geçebiliyor musun? Kanatlanıp uçabiliyor musun? Çiğ iken pişebiliyor musun? Hamken olgunlaşabiliyor musun? Yanabiliyor musun aşkla? Gözün aydın! Yunusça bir sevdaya tutulmuşsun. O zaman kavga için dünyaya gelmediğini, işinin sevmek, sevmek olduğunu anlar, dostun evini tamir etmeye çalışırsın. Kimseye kin tutmaz, ağıyarı bile kendine dost bilirsin.

Aşk güneşe, aşkı olmayan gönülleri taşa benzetmişti o. Aştan mahrum olanların dilinin de zehirden farksız olacağını, her sözünün savaş çıkarırcasına huzur bozacağını ne güzel anlatmıştı bize. Gönümüzü merhametle yur, dilimizden bal akar durursa, önümüzde o aşk eri Türkmen kocası Yunus Emre yürürse, Yunus Emre'yi hayatımıza çağırması, mesajını insanlığa duyurmuş oluruz. Sevginin sesini yeşertiriz her yerde. Yolarız ayrık otlarını. Kinin, nefretin cellâdı oluruz. Bir nazarla bakarız cümle âdeme. Sona erer savaşlar. Toprak kan değil, çiçek açar. Dallar birbirine girmez. İnsanlar birbirini vurmaz. Diner dünyanın ağrısı. Duyulur Yunus'un çağrısı.

Güneşin ısıtmadığı yer, aydınlatmadığı köşe kalmaz. Ay her gece kandil olur odamıza. Yıldızlar ışık saçarak kör karanlıklara. Yağmur her tarlayı cömertçe sular, bitkileri ayırt etmez. Güle de, dikene de aynı sevinçle ulaşır. Gelincikler, papatyalar, mor belemirler boy verir, gülümser. Harfler, kelimeler, bütün cümleler susar, hal diliyle konuşmaya başlar insanlık.

Yunus Emre'yi anlamadıkça; bir yel esip geçmişçesine, bir göz yumup açmışçasına bu ömür akar gider, beyhude dolanır, boşa yoruluruz. İşte o zaman sekiz uçmağın kapısı kapanır ve korkarım ki fokurdayan kazan misali dünya cehenneminde çırpınır dururuz.

Bir gün ecel belimizi büker, tenimiz ortaya saçılır, yakasız gömlek biçilir, gerçek yurda göçülür, bir yolculuk başlar dosta doğru ve "Kalanlara selam olsun deyip" gideriz. Ardımızda aşkın ışığı kalır.